

ÅRSRAPPORT 2024

Den Nationale UTH-gruppe under DSMF

Rapporten er udarbejdet af Den Nationale UTH SIG-gruppe under DSMF, som afrapportering til DSMF og de danske stråleterapiafdelinger over arbejdet i gruppen i 2024.

Rapporten dokumenterer det arbejde, som gruppen har lavet i 2024 og baserer sig på UTH-registreringer (UTH= Utilsigtede Hændelser) for 2024. Der er udarbejdet en procedure, som følges i forbindelse med lokale indberetninger til patientsikkerhedsdatabasen DPSD (Sundhedsvæsnets rapporteringssystem). Alle gruppens repræsentanter deltager i det lokale UTH-arbejde og sikrer, at man på de lokale UTH-møder kategoriserer alle hændelser efter to systemer: 1) En patientcentreret kodning (konsekvens-kodning), som tager udgangspunkt i patientens oplevelse af hændelsen (faktuel og potentielt) og 2) det internationale rapporteringssystem Radiotherapy Pathway Coding (RPC-kodning). Dertil kommer selve alvorlighedsgraden af hændelsen (faktuel skade) samt siden 2023 også potentiel skade. Der findes link til de to systemer på DSMF's hjemmeside under UTH-Gruppen. På den baggrund er der udarbejdet statistikker over fordelingen af de utilsigtede hændelser indenfor stråleterapi i 2024, ligesom der er erfaringsudvekslet omkring de enkelte afdelingers tiltag til forebyggelse af UTH'er. Slutteligt arbejdes der på at få udarbejdet generelle anbefalinger med henblik på forebyggelse af UTH'er indenfor stråleterapi.

Gruppen har i 2024 bestået af:

Hospitalsfysikere

- Hospitalsfysiker Harald Spejlborg, AUH
- Cheffysiker Annette Ross Jakobsen, Ålborg
- Cheffysiker Martin Berg, Vejle
- Hospitalsfysiker Karina Lindberg Gottlieb, OUH
- Hospitalsfysiker Kirsten L. Jakobsen, SUH Næstved
- Hospitalsfysiker Susan Blak Nyrup Biancardo, HEH
- Hospitalsfysiker Heidi S. Rønde, DCPT
- Cheffysiker Vibeke Nordmark Hansen, RH - fra maj 2024 erstattet af Hospitalsfysiker Bob Smulders
- Hospitalsfysiker Maria Sjölin, RH

Andre - RTT'er, læger, radiografer, sygeplejersker

- Sygeplejerske Karina Søltoft, HEH
- Klinisk sygeplejespecialist Ann Christin Lund, RH
- Radiograf Troels Jungquist, vejle
- Radiograf Bettina Godborg, Næstved

Gruppen har i 2024 afholdt tre møder henholdsvis 4. marts 2024 (Rigshospitalet), 6. september 2024 (Odense) og 9. december 2024 (Teams).

I henhold til kommissoriet for gruppens arbejde har Cheffysiker Annette Ross Jakobsen (Aalborg) i 2024 været tovholder og kontaktperson for DSMF. Gruppens fokusområde har i 2024 været på at revidere RPC-kodesystemet med henblik på at opnå et kodesystem, som er tidssvarende i forhold til moderne strålebehandling samt entydigt, når der skal klassificeres med henblik på at gøre klassificeringen på de enkelte stråleterapicentre lettere og sikre, at konklusionerne baseret på opgørelserne er endnu bedre funderede. Arbejdet med revisionen af RPC-kodesystemet har medført kortlægning af arbejdsgange på de enkelte centre, som yderligere har givet inspiration til gruppens medlemmer i forhold til at evaluere og eventuelt indføre forbedringer i egne processer og arbejdsgange med henblik på at forebygge utilsigtede hændelser.

Den tidligere revision og uddybning af RPC-kodesystemets pkt. 11. *Planlægning (dosisplan, target-indtegnning, plangodkendelse)*, hvor der blev lavet 3 underopdelinger (*11a Definition af target, 11bdosisplanlægning, 11c ordination*) med henblik på at skabe en afdækning af, hvorvidt der er særlige områder indenfor RPC koden 11, som kalder på opmærksomhed i forbindelse med anbefalinger til forebyggelsesarbejdet, har været anvendt i 2024. Resultaterne ses nedenfor.

Gruppen har derudover haft drøftelser og udarbejdet og indsendt hørings svar i forbindelse med lovforslaget om nedlæggelse af Dansk Patientsikkerhedsdatabase. Hørings svaret kan ses på DSMF's hjemmeside under UTH-gruppen.

Derudover havde repræsentanter fra gruppen (Cheffysiker Martin Berg, Hospitalsfysiker Harald Spejlberg og Cheffysiker Annette Ross Jakobsen) et indlæg på Dansk Selskab for Medicinsk Fysiks Symposium – april 2024 – om arbejdet i gruppen. Præsentationen kan findes på DSMF's hjemmeside under UTH gruppen.

Radioterapi i DK 2024 i tal

I 2024 er der i DK indberettet 331 utilsigtede hændelser (UTH) til Dansk Patientsikkerhedsdatabase (DPSD) vedrørende stråleterapi. Hændelserne er kategoriseret i delprocesser indenfor Radioterapi-planlægning og -behandling (RPC), i Faktuel rapporteret alvorlighed i DPSD-skala og i Faktisk eller Potentiel konsekvens for patienten – set i patientens perspektiv – (Konsekvens).

Hændelsestyper i radioterapi

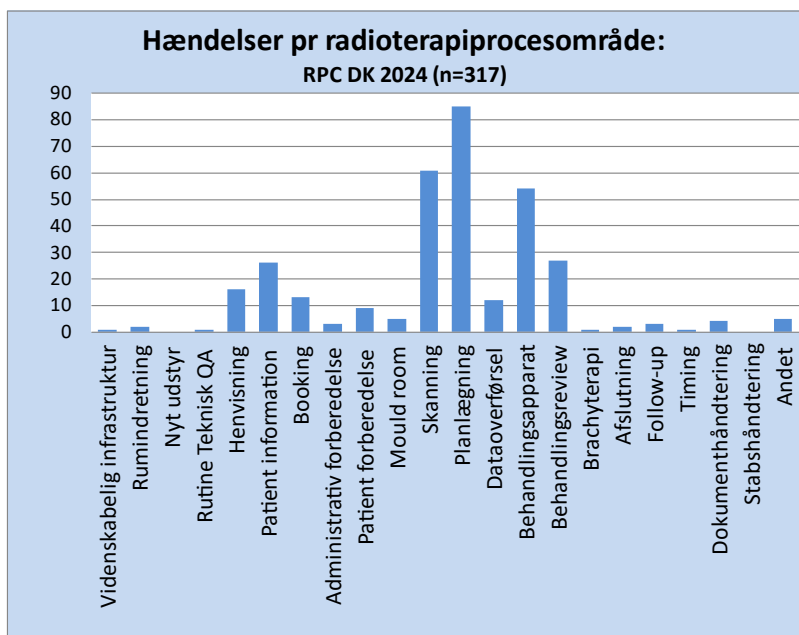

Fig 1 Antal UTH'er fordelt på RPC-delprocesser i radioterapiproceskæden.

Hovedparten af de indberettede UTH'er er i planlægningsfase, kategori 10+11, inkluderende skanning, targetdefinition, dosisplanlægning og ordination af behandling samt i behandlingsfasen, kategori 13+14 inkluderende behandling på apparat samt billedverifikation

Alvorlighed i radioterapi

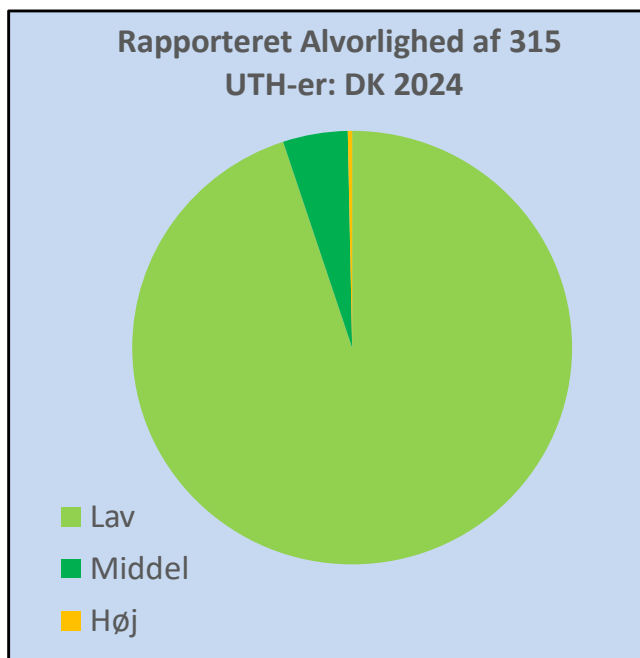

Fig 2 Registreret faktisk alvorlighed i DPSD-skala

I DPSD registreres den faktuelle konsekvens for pt. i generelle termer. I praksis er det meget svært at sondre mellem Ingen eller Lettere/moderat skade, da man på rapporteringstidspunktet ikke kender prognosen for, om der senere kan opstå en skade.

Det ses, at den øjeblikkelige faktuelle alvorlighed er meget lav i DK, og at patienter generelt ikke får skader af den givne behandling. Radioterapi i DK er en sikker patientsikker behandlingsform.

Faktuelle eller Potentielle Patientkonsekvenser

Fig 3 Antal UTH-er fordelt på Patient konsekvens – set i patientens perspektiv.

Her ses, at mange UTH-er har eller kan have konsekvens for targetområde/risikoorganer, dosis/fraktionering og forsinkelse/ventetid. Hvis ikke opdaget er det en type UTH-er med stor potentiel konsekvens for pt.

Også hændelser vedr. manglende kontroller af behandlingen samt kommunikationsfejl er hyppige, men disse hændelser har normalt ikke stort potentiale til fejlbehandling af pt.

UTH-er med Patientkonsekvens: Behandlingsområde fordelt på radioterapiprocesser

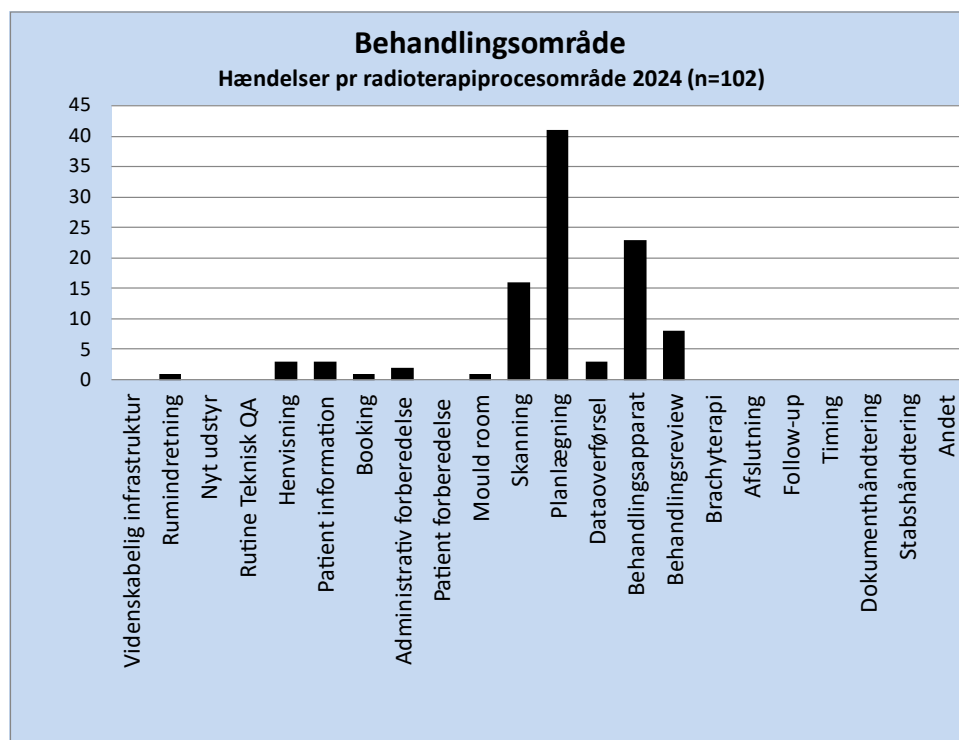

Fig 4 Antal UTH-er fordelt på Patient konsekvens – set i patientens perspektiv.

Alle hændelser med Patientkonsekvens: Behandlingsområde er RPC-kategoriseret. Indenfor denne konsekvenskategori findes mange hændelser i RPC planlægningsfase 11, Der er således potentiale for systematiske fejl i planlægning med stor konsekvens for patienten.

Planlægningsfase RPC-kode 11 som særligt fokusområde

Ovenstående grafer viser, at en målrettet indsats indenfor planlægningsfasen er oplagt. En opdeling af planlægningsfasen i subkategorierne a: Definition af target, b: udarbejdelse af dosisplan og c: endelig ordination af bestrålinger er således brugbar mhp. at klarlægge, hvor tiltag har mest impact.

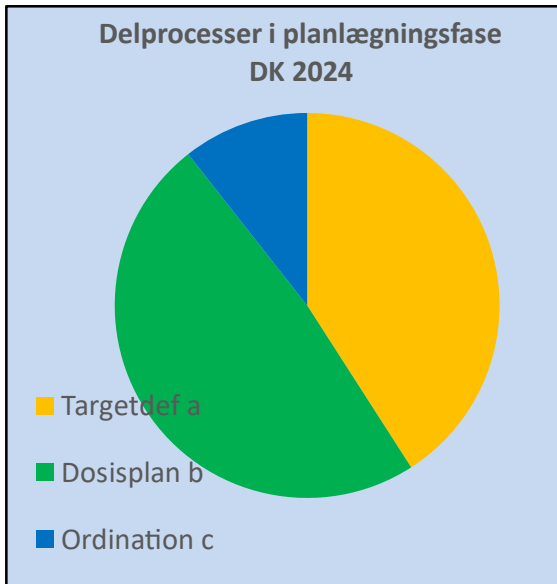

Fig 5 UTH'er fordelt på delprocesser i planlægningsfasen

Overordnet set er fordelingen på target- og risikoorgan-definition og selve dosisplanlægningen næsten lige hyppig.

Fejl i den endelige ordinationsdel er mindre hyppig – muligvis fordi forarbejdet i planlægningsfasen er gjort i delprocesserne a og b.

Konklusion

Opgørelsen viser, at stråleterapi i Danmark fortsat er en meget sikker behandling. Arbejdet i gruppen har i 2024 haft fortsat fokus på mulige forebyggelsestiltag og anbefalinger med henblik på at reducere antallet af UTH'er i særlig kategori 11. Derudover har der i gruppen været drøftelser af, hvorledes der klassificeres i forhold til øvrige kategorier herunder særligt kategori 13 og 14 og der er i gruppen en erkendelse af, at klassificeringen ikke er entydig, idet indholdet i kategorierne opfattes forskelligt afhængigt af lokale arbejdsgange. Dette har medført ønsket om et mere entydigt klassificeringssystem. Det findes imidlertid ikke tilgængeligt i litteraturen, hvorfor gruppen har brugt en del ressourcer på kortlægning af stråleterapiprocessen og udarbejdelse af kategorier, som er i overensstemmelse med moderne stråleterapi. Systemet forventes færdiggjort primo 2025 med henblik på at kunne klassificere alle registrerede UTH'er i 2025 efter dette.

Der er udvekslet erfaringer med brug af checklister, scripts og automatiske kontroller til rutinecheck med henblik på gensidig læring og vidensdeling

Anbefalinger fra arbejdsgruppen:

På baggrund af arbejdet i gruppen anbefales:

- Brug af checklister og scripts/automatiske kontroller til "rutinecheck".

- Fortsat fokus på forebyggelsestiltag i kategori 11 og kategori 13+14, hvor flest registrerede UTH'er sker

Fortsatte arbejde i UTH-gruppen for 2025

Gruppen vil i 2025 færdiggøre og opdatere klassifikationssystem og klassificere alle hændelser i 2025 herefter med henblik på at ensarte scoringen af de enkelte UTH'er for derigennem at få bedre forståelse for, hvilke UTH'er, der oftest sker og dermed kunne anbefale metoder til forebyggelse af disse.